

Анастасія Малик
Науковий керівник – доц. І.І. Піц

Сертифікація в системі зовнішнього забезпечення якості освіти України

Прагнення до відповідностей європейському рівню життя, стандартизація освіти, стрімкий потік інформації та поява проблеми неактуальних знань спричинили потребу сертифікації педагогічних працівників.

Якщо говорити про об'єктивну оцінку діяльності галузі знань, то серед вагомих напрямків, що впливають на загальні критерії оцінювання її функціонування, є оцінювання персоналу (педагогічних працівників). Однією з сучасних форм об'єктивного оцінювання персоналу відповідно до європейських стандартів вважається сертифікація. Наразі вже наявний зарубіжний досвід упровадження сертифікації, що безпосередньо або опосередковано пов'язаний із функціонуванням галузі освіти: міжнародна сертифікація фахівців з управління проектами, сертифікація управлінського персоналу державних шкіл.

На теренах українського освітнього простору сертифікація стала гострою темою для обговорення як у фахових колах, так і серед громадськості. Починаючи з 2015 року, коли був оприлюднений проект Закону України «Про освіту», в якому сертифікація була зазначена обов'язковою процедурою для педагогічних працівників (ст.48 «Сертифікація педагогічних працівників»), питання сертифікації стало актуальним для педагогів, управлінців освіти, фахових профспілок. У проекті Закону «Про освіту» 2016 року сертифікація вже зазначена як не обов'язкова процедура і відповідно до ст.51, «відбувається на добровільних засадах винятково за його ініціативи». Справді, до сертифікації педагогічних працівників виникає багато питань: дефініція сертифікації, за яких умов педагогічний працівник має її проходити, суть процедури сертифікації, перелік органів, уповноважених її здійснювати, рівень державного регулювання цієї процедури тощо.

Науковці також не мають єдиної думки про розроблення системи сертифікації персоналу. Так, Я. Захарченко пропонує залучати до цієї процедури незалежних експертів, оскільки безпосереднє керівництво вже має сформовану думку про переваги або недоліки працівника, і оцінка не може бути достатньо об'єктивною. А на думку Н. Волкової, розроблення схеми сертифікації персоналу та її основних компонентів може належати як органу з сертифікації персоналу, так і замовнику. У цілому, якщо взяти до уваги визначення поняття сертифікації, запропонованого Я. Захарченко, коли сертифікація персоналу означає процедуру оцінки та документального підтвердження незалежною організацією відповідності професійної компетенції працівників до вимог професійних стандартів, то при відсутності професійного стандарту педагогічного працівника нівелюється сама суть процедури. Сумнівним видається і прописане у проєкті Закону України «Про освіту» право педагога добровільно проходити сертифікацію, адже в умовах жорсткої конкуренції і працівників, і закладів, тенденцій до зниження кількості дитячого населення, кількість сертифікованих працівників закладу може стати критерієм оцінки якості персоналу, чинником формування іміджу закладу освіти.

Узагальнюючи результати наукової дискусії з питань суті сертифікації, необхідно врахувати таке: сертифікація не ставить під сумнів базову освіту; нетотожна атестації; її процедуру здійснюють незалежні експерти, «третя сторона», сертифікація має на меті стимулювання професійного зростання, підвищення добробуту; сертифікація педагогічних працівників на сучасному етапі розвитку галузі неможлива без низки нормативно-правових актів, основним з яких є професійний стандарт педагогічного працівника.

Список літератури

1. Волкова Н. (2014) Сертифікація персоналу: нова версія міжнародного стандарту ISO/IEC 17024. Стандартизація. Сертифікація. Якість., №4, С.50-58.
2. Електронний ресурс <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesenmin-do-polozhennya-pro-a1094>